

Síťové aplikace (sockety)

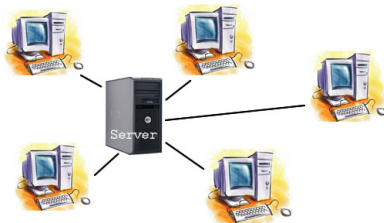
Tématicky zaměřený vývoj aplikací v jazyce C
skupina Systémové programování – Linux

Petr Velan

Fakulta informatiky
Masarykova univerzita
velan@ics.muni.cz

Brno, 12. listopadu 2013

Klient-server model komunikace

- Klient žádá o služby server, který je poskytuje.
- Klient i server jsou aplikace, které běží na stejném nebo různých počítačích.
- Tento model využívá naprostá většina dnešních protokolů a aplikací.

Sockety

síťová komunikace

Sockety – teorie

- Tak jako skoro všechno v Linuxu (UNIXu), socket je vlastně soubor – má svůj file descriptor a programy do něho zapisují nebo z něho čtou.
- Místo `open()` se používá systémové volání `socket()`.
- Místo `read()`, `write()` je lepší používat `send()` a `recv()`.
- Komunikující procesy nemusí být na stejném počítači.

Typy socketů

- Internet sockets
- UNIX sockets
- ...

Byte order

- Little endian vs. Big endian
- Data na síti jsou vždycky v Network-Byte-Order (Big endian)
- Funkce pro převod mezi Network-Byte-Order a Host-Byte-Order:

```
#include <arpa/inet.h>
```

```
uint32_t htonl(uint32_t hostlong);  
uint16_t htons(uint16_t hostshort);  
uint32_t ntohl(uint32_t netlong);  
uint16_t ntohs(uint16_t netshort);
```

Příprava spojení – getaddrinfo()

```
#include <sys/types.h>
#include <sys/socket.h>
#include <netdb.h>

int getaddrinfo(const char *node, const char *service,
                const struct addrinfo *hints,
                struct addrinfo **res);
```

node adresa cíle spojení

- doménové jméno
- adresa v tečkové notaci (IPv4)
- adresa v hexa formátu (IPv6)

service číslo portu/název služby podle /etc/services

Struktury addrinfo a sockaddr

```
struct addrinfo {
    int          ai_flags;
    int          ai_family;
    int          ai_socktype;
    int          ai_protocol;
    size_t       ai_addrlen;
    struct sockaddr *ai_addr;
    char         *ai_canonname;
    struct addrinfo *ai_next;
};
```

Struktury addrinfo a sockaddr

```
struct addrinfo {
    int          ai_flags;
    int          ai_family;
    int          ai_socktype;
    int          ai_protocol;
    size_t       ai_addrlen;
    struct sockaddr *ai_addr;
    char         *ai_canonname;
    struct addrinfo *ai_next;
};

struct sockaddr {
    unsigned short sa_family; // address family, AF_*
    char           sa_data[14]; // 14 bytes of protocol address
};

struct sockaddr_storage {
    sa_family_t    ss_family; // address family
    // padding - something big enough to store both IPv4 and IPv6
};
```


Struktury pro IPv4

```
struct sockaddr_in {
    short int     sin_family; // Address family, AF_INET
    unsigned short int sin_port; // Port number, Network Byte Order
    struct in_addr sin_addr;    // Internet address
    unsigned char  sin_zero[8]; // Same size as struct sockaddr
};
```

```
struct in_addr {
    uint32_t      s_addr;      // 32-bit int, Network Byte Order
};
```

Struktury pro IPv6

```
struct sockaddr_in6 {
    u_int16_t      sin6_family;    // address family, AF_INET6
    u_int16_t      sin6_port;      // port number, Network Byte Order
    u_int32_t      sin6_flowinfo;  // IPv6 flow information
    struct in6_addr sin6_addr;     // IPv6 address
    u_int32_t      sin6_scope_id;  // Scope ID
};
```

```
struct in6_addr {
    unsigned char  s6_addr[16];    // IPv6 address, Network Byte Order
};
```

IN6ADDR_* konstanty jsou rozdílné od IPv4 konstant v Network Byte Order.

úkol

- Napište vlastní verzi programu `resolveip`.
- Náповěda: využijte funkci `inet_ntop()`
- Stačí převod doménové jméno → adresa (IPv4 i IPv6). Za domácí úkol program rozšířte i na získání doménového jména, využijte `getnameinfo()`.

Vytvoření socketu – socket()

```
#include <sys/signal.h>
int socket(int domain, int type, int protocol);
```

Cílem je získat filedescriptor socketu pro použití v dalších funkcích.

domain – jmenný prostor specifikuje způsob adresace socketů v rámci rodiny protokolů – konstanty mají předponu PF_¹, jmenný prostor omezuje množinu protokolů

- PF_UNIX, PF_UNSPEC
- PF_INET, PF_INET6
- ...

type – styl spojení (spojované/nespojované)

- SOCK_STREAM, SOCK_DGRAM
- ...

protocol – jeden z množiny možných protokolů

---

¹používá se i AF_ (address family) pro getaddrinfo()

Připojení – connect()

```
#include <sys/types.h>
#include <sys/socket.h>
int connect(int sockfd, struct sockaddr *serv_addr, int addrlen);
```

Jako parametry se používá filedescriptor socketu (získaný pomocí `socket()`) a hodnoty vrácené funkcí `getaddrinfo()`.

Chování u spojované a nespojované komunikaci se lehce liší.

Rezervace portu – bind()

```
#include <sys/types.h>
#include <sys/socket.h>
int bind(int sockfd, struct sockaddr *my_addr, int addrlen);
```

Slouží k asociaci vytvořeného socketu s portem – pamatujte, že porty < 1024 jsou rezervovány a smí je používat pouze root. Nemůžete se ani spoléhat na to, že vámi vybraný port je volný.

Pomocí `getaddrinfo()` tentokrát musíte získat informace o sobě:

```
memset(&hints, 0, sizeof(hints));
hints.ai_family = AF_UNSPEC; // use IPv4 or IPv6, whichever
hints.ai_flags = AI_PASSIVE; // fill in my IP for me
getaddrinfo(NULL, "8080", &hints, &res);
```

Naslouchání – listen()

```
#include <sys/socket.h>
int listen(int s, int backlog);
```

Pouze pro spojovanou komunikaci, tedy typy `SOCK_STREAM` a `SOCK_SEQPACKET`.

`backlog` specifikuje délku fronty, ve které se shromažďují požadavky na připojení.

Přijetí spojení – accept()

```
#include <sys/types.h>          /* See NOTES */
#include <sys/socket.h>
int accept(int sockfd, struct sockaddr *addr, socklen_t *addrlen);
```

Opět pouze spojovaná komunikace.

Vezme první spojení z fronty čekajících a vytvoří **nový** socket.

Původní socket stále zůstává ve stavu `listen`.

V 2. a 3. parametru vrací `accept()` informace o druhé straně spojení. `addrlen` musíte inicializovat na počet bytů alokovaných pro `*addr` – `accept()` tam víc dat nezapíše.

Až v této chvíli lze do socketu zapisovat a číst z něho.

Vzájemná komunikace

Spojovaná komunikace

```
int send(int s, const void *msg, int len, unsigned int flags);  
ssize_t recv(int sockfd, void *buf, size_t len, int flags);
```

Nespojovaná komunikace

```
int sendto(int s, const void *msg, int len, unsigned int flags,  
           const struct sockaddr *to, int tolen);  
ssize_t recvfrom(int sockfd, void *buf, size_t len, int flags,  
                struct sockaddr *src_addr, socklen_t *addrlen);
```

Kontrola skutečně odeslaných dat je na vás!

sockaddr v recvfrom() by ve skutečnosti měla být sockaddr_storage
a addrlen inicializována na sizeof(struct sockaddr_storage)

Uzavření spojení – close() a shutdown()

```
#include <unistd.h>
int close(int fd);
```

```
#include <sys/socket.h>
int shutdown(int s, int how);
```

close() funguje stejně jako na jakýkoli jiný filedescriptor.
shutdown() umožňuje částečně omezit provoz socketu (příjem|odesílání). Pro uvolnění filedescriptoru je nakonec třeba zavolat close().

Shrnutí - klient

- 1 specifikace cíle spojení a `getaddrinfo()`
- 2 `socket()`
- 3 (`bind()` – rezervace lokálního portu)
- 4 `connect()`
  - spojovaná komunikace
  - filtrovaná nespojovaná komunikace
- 5 `send()` | `sendto()`
- 6 `recv()` | `recvfrom()`
- 7 `close()`

Shrnutí - server

- 1 `getaddrinfo()` – informace o serveru
- 2 `socket()`
- 3 `bind()` – rezervace lokálního portu
- 4 (`connect()` – filtr nespojované komunikace)
- 5 `listen()` – pouze spojovaná komunikace
- 6 `accept()` – pouze spojovaná komunikace
- 7 `recv()` | `recvfrom()`
- 8 `send()` | `sendto()`
- 9 `close()`

Další zajímavé funkce

- `getnameinfo()`
- `getpeername()`
- `gethostname()`
- `gethostbyname()`
- `gethostbyaddr()`

Závěr

domácí úkoly a zdroje

Domácí úkol

Dropbox – 2.část

- Vytvořte centrální synchronizační server
- Daemona z minulé hodiny upravte tak, aby pracoval jako klient
- Server zajišťuje synchronizaci všech připojených klientů
- V dokumentaci popište formát komunikace

Zdroje

- beej.us/guide/bgnet/